

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор НУВГП

В.С. Мошинський
2019

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ РУКОПИСІВ НАВЧАЛЬНИХ
ВИДАНЬ**

УХВАЛЕНО

Протокол науково-методичної ради
НУВГП «*ЛП*» *Бережнів* № *2*
науково-методичної ради

О.А. Лагоднюк

Рівне 2019

Загальні положення

1.1. Інструктивно-методичні матеріали визначають порядок підготовки до видання навчальної та навчально-методичної літератури для Національного університету водного господарства та природокористування (далі – НУВГП), оцінювання її науково-методичного рівня та офіційного підтвердження доцільності використання у навчальному процесі.

1.2. До основних видів видань навчальної та навчально-методичної літератури (далі – навчальні видання) належать підручники та навчальні посібники.

1.3. Навчальні видання можуть створюватися в паперовому та електронному вигляді. Навчальні видання в електронному вигляді – електронні видання, що розробляються за допомогою програмних або мультимедійних засобів.

1.4. Відповідно до Положення про порядок надання виданням навчальної та навчально-методичної літератури грифів вченої ради Національного університету водного господарства та природокористування (далі – Положення), затвердженого наказом ректора НУВГП від 31 березня 2016 року № 164, експертизі підлягають рукописи навчальних видань для здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти (ЗВО) з певного навчального компонента, що подано для надання грифа вченої ради Національного університету водного господарства та природокористування: «Затверджено вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування» або «Рекомендовано вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування».

1.5. Експертизу поданих на розгляд навчальних матеріалів здійснюють експерти, призначені головою Науково-методичної ради (НМР). Вони здійснюють експертизу та подають висновки щодо якості рецензованого навчального видання, доцільності його запровадження в навчально-виховному процесі, формулюють пропозиції щодо удосконалення змісту.

1.6. Кожен експерт здійснює експертизу не більше двох рукописів, поданих на розгляд поточної науково-методичній ради відповідно до цих інструктивно-методичних матеріалів.

1. Структура та зміст навчальних видань

2.1. Під час розробки підручника (навчального посібника) незалежно від виду носія (паперовий або електронний) автори повинні дотримуватись вимог щодо оформлення паперового носія навчальних видань для друку у редакційно-видавничому відділі НУВГП.

2.2. Вимоги до підготовки рукописів навчальної, наукової, навчально-методичної літератури і видання в редакційно-видавничому відділі та розміщення в цифровому репозиторії університету (*Затверджено науково-методичною радою НУВГП. Протокол № 3 від 25.04.2018*) містять основні положення щодо підготовки видань для розгляду науково-методичною радою та затвердження вченою радою, видання в редакційно-видавничому відділі та розміщення у цифровому репозиторії університету, наведено

вимоги стандарту ДСТУ 3017:2015 «Видання. Основні види. Терміни та визначення понять», рекомендований обсяг навчальних видань, зразки оформлення супровідних документів до навчальних, навчально-методичних видань, подано зразки обкладинок, титульних сторінок навчальних та навчально-методичних видань.

2.3. Вимоги щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників, підготовлених для ЗВО, чітко окреслено в «Методичних рекомендаціях щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів (Додаток 1 до наказу МОНУ № 588 від 27.06.2008 (зміни до Наказу № 588 від 27.06.2008 р. затверджені Наказом МОН № 11 від 19.01.2009 р.)». Методичні рекомендації розроблено з урахуванням Законів України «Про видавничу справу», «Про вищу освіту», наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та Указу Президента України, якими необхідно керуватися авторам під час підготовки підручників і навчальних посібників.

3. Здійснення експертизи

3.1. Експерту слід врахувати, що підручник – основне навчальне видання із систематизованим викладом змісту навчального компонента, що відповідає навчальній та робочій програмі й офіційно затверджено.

3.2. Експертиза рукописів навчальних видань передбачає деяку структуру, яку можна представити наступним чином:

- мета експертизи – оцінка дії, що сталася, поточної або передбачуваної, або процесу, а також оцінка якості проекту або продукту за певними результатами;
- об’єкт експертизи – результат проектної діяльності або діяльність з розробки і реалізації проекту;
- предмет експертизи – документи, речові характеристики, описані результати, досвід, практична діяльність;
- засоби експертизи – сформовані або такі, що склалися в результаті досвіду;
- процедура експертизи – співпраця досвідчених фахівців;
- продукт експертизи – погоджений за запропонованими критеріями для експертизи висновки експертів.

3.3. Метою експертизи є виявлення відповідності параметрів рукопису навчального видання психолого-педагогічним критеріям, що засвідчує можливість використання підручника у навчальному процесі та доцільність надання йому грифа *«Затверджено вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування»* або навчального посібника та надання йому грифа *«Рекомендовано вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування»*.

3.4. Експертизі підлягають такі параметри проекту навчального видання:

- відповідність рукопису видання навчальному плану та робочій

програмі. Невідповідність змісту рукопису навчального видання навчальному плану та робочій програмі може бути підставою для відхилення;

– відповідність рукопису у навчального видання цілям і завданням освіти (сучасній освітній парадигмі). Рукопис видання має бути спрямований на досягнення цілей і завдань освіти, задовольняти потреби всіх своїх користувачів: для студентів бути цікавою й ефективною навчальною книгою; для викладачів стати основою розгортання навчального процесу, побудови власної методики.

3.5. Аналіз структурних компонентів рукопису навчального видання передбачає використання навчальних видань нового покоління, які водночас із традиційними дидактичними функціями (інформативною, трансформаційною, мотиваційною, систематизувальною, інтегративною, самоконтролю, розвивальною, виховною тощо) виконували б ще й нові (функцію розвитку самостійної пізнавальної діяльності студентів в інформаційному просторі; функцію розвитку ключових і предметних компетентностей).

4. Оформлення результатів експертизи

4.1. Експерт письмово оформлює результати проведеної ним експертизи рукопису навчального видання у вигляді розгорнутого експертного висновку (див. додаток 1), що завершується одним із варіантів висновку:

– про доцільність надання навчальному виданню грифа *«Затверджено вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування»* або *«Рекомендовано вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування»*;

– про необхідність доопрацювання рукопису навчального видання;

– про відхилення рукопису навчального видання.

4.2. При розгляді рукопису навчального видання експерт враховує результат перевірки рукопису навчального видання на плагіат, робить відповідні висновки. На останній сторінці рецензії після висновку експерт ставить свій підпис і дату заповнення. Результати зовнішньої експертизи й перевірки мають бути засвідчені підписом керівника закладу, у якому працює експерт, і печаткою цього закладу.

4.3. Вимоги щодо оформлення експертного висновку наведено в додатку 2.

5. Ухвалення рукопису навчального видання науково-методичною радою

5.1. Експерт за 7 днів до дня засідання науково-методичної ради передає експертний висновок на рукопис навчального видання вченому секретареві НМР.

5.2. Вчений секретар НМР передає експертний висновок на рукопис навчального видання авторам.

5.3. Автори не пізніше ніж за два дні до засідання НМР надають відповідь на висновок експерта.

5.4. Назва рукопису навчального видання вноситься в порядок денний засідання науково-методичної ради.

5.5. На засіданні НМР в обов'язковому порядку мають бути присутніми:

- автор(и) рукопису видання;
- експерт(и) рукопису видання.

5.6. Відомості про ухвалу рукопису навчального видання та рекомендацію вченій раді університету щодо надання грифа *«Затверджено вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування»* або *«Рекомендовано вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування»* фіксуються у протоколі засідання НМР та розміщуються на сайті НМР в розділі «Відомості про надання навчальним виданням грифів вченої ради НУВГП» <https://docs.google.com/document/d/1glC85kWR0Db1b7IGKeWbO-dyQjuopMaDc4bxLlqb3j0/pub>

5.7. Експертні висновки на рукописи навчальних видань (підручників, навчальних посібників) та довідки про стан їх доопрацювання оприлюднюються на офіційному веб-сайті науково-методичної ради НУВГП.

6. Порядок надання навчальним виданням грифа вченої ради НУВГП

6.1. Вчена рада НУВГП надає два види грифів:

- *«Затверджено вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування».*
- *«Рекомендовано вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування».*

6.2. Порядок надання відповідного грифа визначається Положенням про порядок надання виданням навчальної та навчально-методичної літератури грифів вченої ради Національного університету водного господарства та природокористування, а також Положенням про вчену раду НУВГП.

6.3. Відомості щодо надання навчальному виданню грифа *«Затверджено вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування»* або *«Рекомендовано вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування»* розміщуються на сайті НМР в розділі «Відомості про надання навчальним виданням грифів вченої ради НУВГП» <https://docs.google.com/document/d/1glC85kWR0Db1b7IGKeWbO-dyQjuopMaDc4bxLlqb3j0/pub>

Розробили:

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

О.А. Лагоднюк

Заступник завідувача навчально-
методичного відділу

Т.А. Костокова

К.т.н., доцент кафедри гідротехнічного
будівництва та гідравліки

А.А. Білецький

ВНУТРІШНІ ВІЗИ:

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

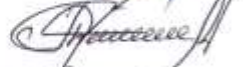
В.С. Сорока

Завідувач навчально-методичного відділу

Н.С. Ковальчук

Начальник юридичного відділу

Д.А. Пуха

Керестор

Експертний висновок
на рукопис підручника
«Маркетинг» для студентів усіх економічних спеціальностей закладів
вищої освіти (автори Ткаченко С.А., Іванченко О.П.)

ТЕКСТ ЕКСПЕРТНОГО ВИСНОВКУ

Висновок:

«Підручнику доцільно надати гриф «Затверджено вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування».

або

Висновок:

«Рукопис підручника необхідно доопрацювати».

або

Висновок:

«Рукопис підручника необхідно відхилити».

Д.е.н., професор кафедри менеджменту
17.03.2019

П.М. Сідорчук

Засвідчення підпису особи, яка склала експертний висновок.

ВИМОГИ ДО ЕКСПЕРТНОГО ВИСНОВКУ

Експертний висновок – це складений фахівцем критичний відгук на рукопис підручника (навчального посібника), що містить зауваження, пропозиції та висновки.

Метою експертизи рукопису підручника (навчального посібника) є визначення доцільності його рекомендації до використання у навчально-виховному процесі закладів вищої освіти.

Реквізити експертного висновку такі:

1. Назва документа (Експертний висновок на...).
2. Зазначення у назві:
 - заголовка рукопису підручника (навчального посібника) та його обсягу (... оригінал-макет або рукопис підручника «Маркетинг» для студентів закладів вищої освіти спеціальності _____, обсяг – 250 с. комп'ютерного набору...);
 - прізвища та ініціалів автора (авторів) рукопису підручника (навчального посібника) (... автор – В.Ф. Малевич).
3. Аналіз тексту рукопису підручника (навчального посібника), що містить:
 - загальну характеристику відповідності параметрів рукопису підручника навчальній (робочій) програмі, психологічним, педагогічним критеріям, що засвідчує можливість його використання у навчально-виховному процесі;
 - посторінкові критичні зауваження, пропозиції;
 - висновки:
 - доцільність надання підручнику (навчальному посібнику) грифа «Затверджено вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування» («Рекомендовано вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування»);
 - необхідність доопрацювання рукопису підручника (навчального посібника);
 - відхилення рукопису підручника (навчального посібника).
4. На останній сторінці експертного висновку експерт ставить свій підпис та дату заповнення.

Основні вимоги до експертного висновку: науковість, об'єктивність, недвозначність у висвітленні думок, доброзичливість, обґрунтованість висновків.

Характерними є такі слова й вирази (мовні кліше): *автор показує (висвітлює, наголошує, заглиблюється, аргументує, аналізує, систематизує, вводить в обіг, розкриває, підкреслює, відтворює, охоплює, сперечається, полемізує, відкидає, заперечує); робота характеризується...; актуальність її визначається...; цінність роботи полягає в...; шкода, що у роботі немає (бракує)...; замало (непереконливо) висвітлено...; й не розкрито...; робота має високий (низький) науковий або методичний рівень; заслуговує на схвалення...; становить певний (вагомий) внесок у розвиток....*

Подання зауважень і рекомендацій для експертного висновку є обов'язковим.

СХЕМА ЕКСПЕРТИЗИ НАВЧАЛЬНОГО ВИДАННЯ

